

Eesti maaelu arengukava 2014–2020 (MAK)¹ 13. muudatusettepanekud

Muudatused on kavas teha meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ tegevuse liigis 4.1 „Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks“ ning arengukava rahastamiskavas, seoses meetme 6 „Põllumajandusettevõtete ja ettevõtluse areng“ tegevuse liigiga 6.1 „Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine“.

Esimene muudatus seisneb tegevuse liigi 4.1 raames nende investeeringute, mis tehakse põllumajandustoodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajalikesse kütusemahutitesse, abikõlblikuks muutmises. Teiseks muudatuseks on tegevuse liigi 6.1 indikatiivse eelarve suurendamine 1 500 000 euro ulatuses Euroopa Liidu taasterahastu (EURI) vahendite võrra.

1. Peatükis 8.2.4.3.1. (meetme 4 tegevuse liigi 4.1 meetmeleht) tehakse järgmised olulisemad sisulised muudatused:

1) punkti „Tegevusliigi kirjeldus“ lisatakse säte „*Jätkusuutlikkuse tagamiseks ja tulemuslikkuse parandamiseks on ohuline põllumajandustoodete tootmiseks vajalike sisendite olemasolu, millest tulenevalt toetatakse ka põllumajandusettevõtjate varustuskindluse tagamiseks tehtavaid investeeringuid (põllumajandustoodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajalikesse kütusemahutitesse tehtavad investeeringud)*.“, samuti täiendatakse samas punktis toetatavate tegevuste loetelu põllumajandusettevõtjate varustuskindluse tagamiseks vajaliku ehitise ehitamise, masinate ja seadmete soetamise tegevusega (kriitilise kütusevaru hoidmiseks vajalikesse kütusemahutitesse tehtavad investeeringud).

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika üheks eesmärgiks on toiduga varustatuse tagamine. Viimaste aastate erinevad kriisid (globaalsed majanduskriisid, kliimamuutused, aktiivne sõjategevus jms) on selle eesmärgi tähtsust eriti esile toonud. Erinevate riskide ja kriisidega toimetulekuks on vaja toetada põllumajandusettevõtjate investeeringuid varustuskindluse tagamiseks, mis omakorda aitavad kaasa ka põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamisele. Jätkusuutlikkuse tagamiseks ja tulemuslikkuse parandamiseks on oluline põllumajandustoodete tootmiseks vajalike sisendite olemasolu (eelkõige kütusevaru olemasolu), mille kogus võib olenevalt põllumajandustootja tegevusvaldkonnast ning suuruselt olla märkimisväärne, millest tulenevalt on edaspidi kavas toetada tegevuse liigi 4.1 raames varustuskindluse tagamiseks vajalike ehitiste ehitamist ning masinate ja seadmete soetamist (kriitilise kütusevaru hoidmiseks vajalikesse kütusemahutitesse tehtavad investeeringud);

2) punkti „Rahastamiskõlblikud kulud“ lisatakse säte, mille kohaselt ei pea varustuskindluse tagamiseks vajalikesse kütusemahutitesse tehtavate investeeringute puhul kütusemahuti (seade või masin) olema kantud võrdlushindade kataloogi.

Tulenevalt sellest, et kütusemahutite spetsifikatsioon oluliselt ei erine ning ka hinnaklass on samas suurusjärgus ja arvestades võrdlushindade kataloogi eesmärki, milleks on tuvastada

¹ Arengukava kehtiv terviktekst on leitav <https://www.agri.ee/eesti-maaelu-arengukava-2014-2020>

masina või seadme mõistlik hind ja vähendamaks taotlejate halduskoormust loobutakse võrdlushinnakataloogi kasutamisest, kui toetust taotletakse varustuskindluse (kriitilise kütusevaru hoidmiseks vajalikesse kütusemahutitesse tehtavad investeeringud) tagamiseks vajalike masinate ja seadmete soetamiseks;

3) punktis „Valikukriteeriumide määramise põhimõtted“ sätestatakse, et varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks tehtavate investeeringute puhul:

a) ei rakendata taotluste hindamisel kõigile tegevusvaldkondadele kohalduvaid peamisi eelistusi;

b) ei jaotata hindamiskriteeriume nelja valdkonda (sotsiaalmajanduslikud, keskkonnavalused, majanduslikud, ühistevõtte alused);

c) ei jagata hindamisel taotlusi nelja valdkonda;

d) ei rakendata hindamisel peamisi valdkonnaspetsiifilisi hindamiskriteeriume;

e) nähakse peamiste hindamiskriteeriumitena ette suurema omafinantseeringuga investeeringud, keskustest kaugemal asuvate taotlejate investeeringud ning suuremas mahus riskide maandamisele suunatud investeeringud;

Tulenevalt sellest, et kriitilise kütusevaru hoidmiseks vajalikesse kütusemahutitesse tehtavad investeeringud on olemuslikult väga spetsiifilised, siis ei ole nende puhul mõistlik kohaldada n.ö tavapäraseid hindamise põhimõtteid (taotluste jagamine valdkondadesse, valdkondlike eelistuste kohaldamine hindamisel), sest põllumajandustoodete tootmiseks vajaliku kütusevaru olemasolu ei ole seotud valdkondlike eelistustega. Ent kuna taotlusi tuleb siiski hinnata ja paremusjärjestusse panna, siis rakendatakse selle tegevuse puhul kolme peamist hindamiskriteeriumi (suurema omafinantseeringuga investeeringud; keskustest kaugemal asuvate taotlejate investeeringud; suuremas mahus riskide maandamisele suunatud investeeringud). Hindamiskriteeriumi „Suurema omafinantseeringuga investeeringud“ eesmärgiks on eelistada neid taotlejaid, kes panustavad investeeringu tegemisel rohkem omavahendeid, sest see vähendab survet eelarvevahenditele ja võimaldab toetada rohkemate investeeringute tegemist. Hindamiskriteeriumi „Keskustest kaugemal asuvate taotlejate investeeringud“ eesmärgiks on eelistada eelkõige neid taotlejaid, kes teevad investeeringud eelkõige keskustest kaugemale, sh saartele. Hindamiskriteeriumi „Suuremas mahus riskide maandamisele suunatud investeeringud“ eesmärgiks on eelistada neid taotlejaid, kes teevad investeeringu, millega tagatakse pikemaajaline (suuremas koguses) põllumajandustoodete tootmiseks vajalik kütusevaru.

4) punktis „(Kohaldatavad) summad ja toetusmäärad“ sätestatakse, et varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks tehtavate investeeringute puhul on toetuse määr kuni 70% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest ja toetuse suurus ettevõtja kohta perioodi jooksul kuni 1 000 000 eurot. Samuti lisatakse täpsustus, et nimetatud toetuse suuruse (1 000 000 eurot arengukava programmiperioodil kokku) arvestamisel ühe ettevõtja kohta loetakse ühte kontserni kuuluvad ettevõtjad või „Konkurentsiseaduse“ § 2 lõike 4 tähenduses valitseva mõju kaudu üksteisega seotud ettevõtjad üheks ettevõtjaks.

Võttes arvesse, et programmiperiood hakkab lõppema ning suur osa põllumajandustootjaid on tegevuse liigist 4.1 juba toetust saanud, siis tuleks varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks tehtavate investeeringute puhul kehtestada eraldi täiendav toetuse maksimumsumma. Selle kehtestamisel on võetud arvesse varustuskindluse tagamiseks tehtud investeeringute varasemaid maksumusi. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 kohaselt on tegevuse liigi 4.1 puhul üldjuhul maksimaalseks toetuse määraks 50% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest, mida võib suurendada 20 protsendipunkti võrra, kui investeering tehakse looduslikust ja muust eripärast tingitud piirangutega alal, mille alla Eesti kuulub tervikuna. Arvestades, et investeeringud varustuskindluse tagamiseks

(kriitilise kütusevaru hoidmiseks vajalikesse kütusemahutitesse tehtavad investeeringud) panustavad Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika ühte prioriteeti, milleks on toiduga varustatuse tagamine, siis võimaldataksegi taotleda toetust kuni 70% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest, mis on maksimaalne võimalik abi määr.

Muudatuse kohaselt muudetud peatükk 8.2.4.3.1. (tegevuse liigi 4.1 meetmeleht, mis sisaldab juba MAKi 12. muudatusi)

8.2.4.3.1. 4.1 - Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks

Allmeede:

- 4.1 – Toetus põllumajanduslike majapidamistesse investeerimiseks
- 4.4 – Toetus põllumajanduslike keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamise seotud mittetootlike investeeringute jaoks

8.2.4.3.1.1. Tegevusliigi kirjeldus

Toetatakse põllumajandusettevõtjate tulemuslikkuse parandamist läbi tootmise kaasajastamise ja ühise majandustegevuse edendamise, keskkonnahoidlike põllumajandus- ja loomakasvatusehitiste rajamise ning uuendamise ja keskkonnasõbraliku energia tarnekindluse suurendamise. **Jätkusuutlikkuse tagamiseks ja tulemuslikkuse parandamiseks on oluline põllumajandustoodete tootmiseks vajalike sisendite olemasolu, millest tulenevalt toetatakse ka põllumajandusettevõtjate varustuskindluse tagamiseks tehtavaid investeeringuid (põllumajandustoodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajalikesse kütusemahutitesse tehtavad investeeringud).**

Toetatakse järgmisi tegevusi:

- põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks vajalike põllumajanduslike tootmishoonete ja rajatiste (sh kasvuhoonete) ehitamine ning hoonetesse ja rajatistesse paigaldatavate (või nende juurde kuuluvate) seadmete (sh infotehnoloogia- ja valveseadmete ning toodangu kvaliteeti määravate seadme) ja muu vajaliku sisseseade (sh puurid, latrid, sulud, kogumisaedikud jms) ostmise ja paigaldamine;
- niisutamiseks vajalike süsteemide ehitamine ja seadmete ostmise;
- viljapuuadeade ja marjaistandike (edaspidi *istandikud*) rajamiseks ning laiendamiseks vajaliku paljundusmaterjali soetamine, istandike, taimlate ja puukoolide piirdeaedade ning konstruktsioonide ostmise ja paigaldamine;
- mesindus- ja seenekasvatuseinventari ja -seadmete ostmise ja paigaldamine;
- biomassist elektri, soojuse, vedelkütuste või gaasi (edaspidi bioenergia) tootmiseks vajalike hoonete ja rajatiste ehitamine ning hoonetesse ja rajatistesse või nende juurde kuuluvate seadmete (sh infotehnoloogia- ja valveseadmete) ja muu vajaliku sisseseade ostmise ja paigaldamine;
- põllumajandusmasina ümberehitamine biogaasi või biokütuse tarbimisele;
- põllumajandustoodete tootmiseks, säilitamiseks ja toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajalike mobiilsete masinate ja seadmete (sh põllutöömashinade, haakeriistade) soetamine kui taotleja on: a) põllumajandusettevõtja, kelle viimase kahe majandusaasta aasta keskmine müügitulu on alla 200 000 euro; b) põllumajandusettevõtja, kelle järgmiste EMTAK 2008 tegevusvaldkondade (01131 – kõõgivilja- (sh kõrvitsaliste), juurvilja- ja mugulviljakasvatus, k.a seenekasvatus; 01191 – lillekasvatus; 012 – mitmeaastaste taimede kasvatus (v.a 01291 – muude mitmeaastaste taimede kasvatus), 013 – taimede paljundamine) omatoodetud toodete müügitulu moodustas viimasel kahel majandusaastal iga majandusaasta kohta vähemalt 70% ettevõtja omatoodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulust; c) põllumajandusettevõtjaid ühendav tulundusühistu (TÜ); d) põllumajandusettevõtja, kes teeb investeeringu keskkonna- ja kliimaeesmärkide täitmiseks;
- **põllumajandusettevõtjate varustuskindluse tagamiseks vajaliku ehitise ehitamist, masinate ja seadmete soetamist (kriitilise kütusevaru hoidmiseks vajalikesse kütusemahutitesse tehtavad investeeringud).**

Rahastamisvahendist võib toetust anda ka põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks vajalike põllumajanduslike ning bioenergia tootmiseks vajalike tootmishoonete ja rajatiste (sh kasvuhoonete), neisse paigaldatud (või nende juurde kuuluvate) seadmete (sh infotehnoloogia- ja valveseadmete ning toodangu kvaliteeti määravate seadme) ja muu vajaliku sisseseade (sh puurid, latrid, sulud, kogumisaedikud jms) ning nende aluse maa soetamiseks. Hoonete ja rajatiste aluse maa abikõlblik maksumus ei tohi olla suurem, kui 10% rahastamisvahendist antud toetuse kogusummast.

Rahastamisvahendist võib toetust anda ka põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks vajalike põllumajandusloomade ostmiseks.

Rahastamisvahendist võib toetust anda põllumajandustoodete tootmiseks, säilitamiseks ja toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajalike mobiilsete masinate ja seadmete (sh põllutöömasinate, haakeriistade) soetamiseks.

Tegevuse liigi raames toetatavaid tegevusi on kavas rahastada ka Euroopa Liidu taasterahastu (EURI) vahenditest. Lisanduvate vahendite abil on kavas toetada investeeringuid, mis panustavad COVID-19 kriisi mõjudega tegelemisse. EURI vahenditest rahastatavatele tegevustele ei kohaldata erinevaid rakendamistingimusi võrreldes muude rahastatavate tegevustega.

8.2.4.3.1.2. Toetuse liik

Toetuse liik: Toetused ja rahastamisvahendid

Toetust antakse tegelikult tehtud ja välja makstud abikõlblike kulude hüvitamise vormis või lihtsustatud kulumeetodi alusel. Lihtsustatud kulumeetodi kasutamine nähakse ette võimalusena, mille tegelik rakendamine selgub tulevikus. Toetust võib anda ka rahastamisvahendist mikro- ja väikeettevõtete kasvulaenu, pikaajalise investeerimislaenu ning tootjarühma ja alustava noortaluniku mikroettevõtja tagatisena.

8.2.4.3.1.3. Seosed muude õigusaktidega

Tegevuse liigi seisukohast olulistest siseriiklikest keskkonnanalastest õigusaktidest on toodud ülevaade arengukava lisas. Nimetatud lisas on kirjeldatud mh keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanõuhooldussüsteemi seaduse, ehitusseaduse, maaparandusseaduse, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse, tööstusheite seaduse, välisõhu kaitse seaduse ja veeseaduse sätteid.

8.2.4.3.1.4. Toetusesaajad

Toetust antakse põllumajandusettevõtjale, kes vastab järgmistele miinimumnõuetele:

- on põllumajandusliku majandustegevusega tegelenud vähemalt kaks majandusaastat ning tema omatoodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu on taotlemisele eelneval kahel majandusaastal moodustanud üle 50% kogu müügitulust. Ettevõtja omatoodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu on taotlemisele eelneval majandusaastal suurem kui 14 000 eurot ja taotlemisele eelnenud teisel majandusaastal vähemalt 1200 eurot.;
- kui toetust taotleb põllumajandusettevõtja, kes tegeleb hobusekasvatusega, peab ta olema tegelenud hobusekasvatusega vähemalt kaks majandusaastat ning tema omatoodetud põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete ning hobusekasvatusega seonduvate teenuste müügitulu on taotlemisele eelneval majandusaastal ületanud 14 000 eurot ja taotlemisele eelnenud teisel majandusaastal vähemalt 1200 eurot ning moodustanud üle 50% kogu müügitulust, sh põllumajandustoodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu peab moodustama vähemalt 30% kogu müügitulust;
- täidab keskkonna-, toiduhügieeni- ja loomade heaolu nõudeid;
- on majanduslikult jätkusuutlik;
- tehtav investeering parandab toetuse saaja tulemuslikkust.

Toetust antakse põllumajanduslikku müügitulu omavale Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutusele ja avalik-õiguslikule juriidilisele isikule, kes edendab väärtusahela põhist biomajandust ning teadus- ja arendustegevust loodusressursside kestliku kasutamise ning maaelu ja maamajanduse arendamisega seotud valdkondades.

Toetust antakse ka põllumajandusettevõtjaid ühendavale TÜ-le, kes on kas tunnustatud tootjarühm või tunnustatud tootjaorganisatsioon.

Rahastamisvahendist antakse toetust VKE-le, kes vastab järgmistele miinimumnõuetele:

- on majanduslikult jätkusuutlik;
- ettevõtja esitatud äriplaanist peab nähtuma, et laenu või tagatud laenu abil elluviidava projekti tagajärjel paraneb tema tulemuslikkus.

8.2.4.3.1.5. Lõppsaajate üldised kategooriad

8.2.4.3.1.6. Rahastamiskõlblikud kulud

Abikõlblikud ei ole kulud, kui toorainena kasutakse bioenergia tootmisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) nr 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82–209) artiklis 29 nimetatud biomassi.

Toetatav ei ole lühikese raieringiga energiakultuuride rajamine.

Niisutamiseks vajalike süsteemide ehitamise ja seadmete ostmise korral on abikõlblikud tegevused, mis ei ole suunatud avalikuks kasutamiseks. Toetatav ei ole ka vee ostmine. Lisaks ei ole toetatav investeering, mille raames ei ole arvestatud veemajandamiskavas sätestatud nõuetega. Nimetatud tegevused on toetatavad kui:

- on teostatud keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang või keskkonnamõju hinnang ja kui sellest nähtub, et kavandatud tegevus ei kahjusta oluliselt veekogumi seisundit;
- tegevus on kooskõlastatud Keskkonnametiga (otsustab keskkonnamõju hinnangu tegemise vajaduse kui keskkonnamõju hinnang ei ole tehtud enne tegevuse kooskõlastamiseks esitamist, hindab kavandatava tegevuse kooskõla siseriikliku õigusloome ja veemajanduskavadega, analüüsib niisutussüsteemi investeeringu mõju veekogumi ja keskkonna seisundile);
- taotleja mõõdab või investeeringu tulemusena hakkab mõõtma niisutuseks kasutatava vee mahtu;

Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang on kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju olulisuse esialgne hindamine, mille käigus otsustatakse keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle. Nimetatud eelhindang peab vastama rahvusvahelistele nõuetele, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL lisa III nõuetele.

Kui investeeringu järgselt niisutatav pind ei laiene, peab investeering vastama järgmistele nõuetele (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 46 lõige 4):

- investeering annab toimiva süsteemi korral vähemalt 5% ja mittetoimiva süsteemi korral vähemalt 10% ulatuses potentsiaalse veekokkuhoiu vastavalt kavandatava ja olemasoleva rajatise või infrastruktuuri tehnilistele parameetritele (arvestuslik vähenemine);
- ettevõtja tagab tegeliku veekasutuse vähenemise nii investeeringu kui ka kogu ettevõtja tasemel, mis ulatub vähemalt 50%-ni veekasutuse arvestuslikust vähenemisest, kui investeering mõjutab põhja- või pinnaveekogusid, mille seisund ei ole vee kogusega seotud põhjustel vähemalt hea.

Kui investeeringu järgselt niisutatav pind laieneb (st ehitatakse uus niisutussüsteem või laiendatakse olemasolevat süsteemi), peab investeering vastama järgmistele nõuetele (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 46 lõiked 5 ja 6):

- Keskkonnaamet on tegevuse kooskõlastamise käigus jõudnud seisukohale, et investeeringul ei ole olulist negatiivset mõju veekogumile ja keskkonnale ja;
- kehtib üks järgmistest tingimustest:
 - o vee pinnaveekogu või põhjaveekihi, millest niisutuseks vett võetakse, seisund on kas vee kogusega seotud põhjustel vähemalt hea või;
 - o niisutatav pind laieneb olemasoleva niisutussüsteemi laiendamise tõttu ja investeering annab toimiva süsteemi korral vähemalt 5%-i ja mittetoimiva süsteemi korral vähemalt 10%-i ulatuses potentsiaalse veekokkuhoiu vastavalt kavandatava ja olemasoleva rajatise või infrastruktuuri tehnilistele parameetritele (arvestuslik vähenemine) ning ettevõtja tagab investeerimistasandil tervikuna tegeliku veekasutuse vähenemise, mis ulatub vähemalt 50%-ni veekasutuse arvestuslikust vähenemisest.

Kuna Eestis on niisutatavaid alasid suhteliselt vähe, siis loetakse olemasolevaks niisutussüsteemiks ka ala, kus niisutust ei ole, kuid oli toimiv niisutussüsteem viimati mitte hiljem kui 2007. aastal. 2007. aastal oli Eestis alasid, kus paiknes niisutussüsteem, 1363 ha. Nimetatud ala on loetud olemasolevaks niisutuseks artikli 46 lõike 5 viimase lõike kohaselt. Kui taotleja soovib nimetatud erisuse alusel toetust taotleda, siis peab ta tõendama, et pärast 2007. a on vastaval alal niisutus toimunud. Tõendite mitteolemasolul ei ole tegevus abikõlblik. Nimetatud aladele kohaldub ka kõrgem minimaalne veekokkuhoiu nõue (10%).

Mittetoimiv süsteem loetakse olemasolevaks kui süsteem on toiminud peale 2007. aastat, kuid investering tegemise hetkel ei toimi või selle kasutamine pole lubatud. Toimiva süsteemi korral on veekokkuhoiu nõue minimaalne, kuna toimivad süsteemid on üldjuhul hiljuti uuendatud, mistõttu täiendavat veekokkuhoidu on raske saavutada. Mittetoimiva süsteemi korral on veekokkuhoiu nõue suurem, kuna antud süsteemid on projekteeritud varasemalt ning neid üldjuhul ei ole uuendatud (seega on võimalik saavutada renoveerimisega suurem veekokkuhoid).

Veekogu seisundiks loetakse vee kogusega seotud põhjustel vähem kui hea, kui:

- veekogu seisund ei ole määratletud (sellisel juhul on niisutusinvesteeringud toetatavad artikli 45 lõike 6 alusel), või kui:
- veekogu seisund on vähem kui hea ja veekogu seisundi määramisel ei ole vee kogusega seotud põhjused määratud.

Uute mobiilsete masinate või seadmete (sh põllutöömashinade, haakeriistade) ostmise korral (v.a rahastamisvahendi toetusega tehtava investeeringu puhul **või varustuskindluse tagamiseks vajalikesse kütusemahutitesse tehtavate investeeringute puhul**) peab mobiilne masin või seade olema kantud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 99 lõike 6 kohaselt põllumajandustootuste ja põllumassiivide registrisse (võrdlushindade kataloog). Hinnakataloogi saab sisestada mobiilseid masinaid ja seadmeid nii toetuse saaja kui seadme müüja. Masinate või seadmete sisestamisel ei ole seatud piiranguid nende füüsilise asukoha järgi. See tähendab, et hinnakataloogi saab sisestada võrdsetel alustel nii Eestis kui mujal müüdavaid seadmeid. Masina või seadme piirhinna määramisel arvestatakse vajadusel ka veokulusid, mis kaasnevad seadme müüja juurest seadme transportimisel toetuse saajani. Kui taotlejaks on põllumajanduslikku müügitulu omav Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutus või avalik-õiguslik juriidiline isik, kes edendab väärtusahela põhist biomajandust ning teadus- ja arendustegevust loodusressursside kestliku kasutamise ning maaelu ja maamajanduse arendamisega seotud valdkondades, siis hinnakataloogi ei rakendata, sest nende puhul rakenduvad riiklikud riigihangete alased reeglid.

Kasutatud mobiilsete masinate ja seadmete (sh põllutöömashinade, haakeriistade) ja seadmete soetamine on toetatav vaid siis, kui masin või seade on toodetud vähem kui viis aastat tagasi ja taotlejaks on mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustatud ettevõtte või kui investeering tehakse rahastamisvahendi toetusega. Täpsemad nõuded kasutatud masinate ja seadmete soetamisele (v.a rahastamisvahendi toetusega tehtava investeeringu puhul) kehtestab **regionaal- ja põllumajandusminister maaeluminister** määrusega.

8.2.4.3.1.7. Abikõlblike kulude üldised kategooriad

8.2.4.3.1.8. Rahastamiskõlblikkuse tingimused

Investeeringuobjekti kavandatav bioenergia toodang ei või ületada taotleja põllumajandusettevõtte või tema liikmete põllumajandusettevõtete (kui taotlejaks on põllumajandustootjaid ühendav tulundusühistu) kavandatavat järgmise viie aasta maksimaalset aastast energiatarbimist antud energialiigi (elektrienergia, soojusenergia, vedelkütused, gaas) osas. Täpsemad nõuded biomassist bioenergia tootmise efektiivsusnäitajate ning bioenergia tootmiseks kasutatavate sisendite kohta (v.a rahastamisvahendi toetusega tehtava investeeringu puhul, tulenevalt asjaolust, et rahastamisvahendit ei rakendata meetme rakendusmääruse kaudu) kehtestab maaeluminister määrusega. **Varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks tehtava investeeringu toetamise täpsemad nõuded ja tingimused kehtestatakse riigisiseses õigusaktis (regionaal- ja põllumajandusministri määrusega).**

8.2.4.3.1.9. Valikukriteeriumide määramise põhimõtted

Kõigis tegevusvaldkondades on hindamisel peamiselt eelistatud **(välja arvatud varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks tehtavate investeeringute puhul):**

- taotleja majanduslik jätkusuutlikkus investeeringu tegemisel;
- suurema positiivse keskkonnamõjuga investeeringud;
- suurema omafinantseeringuga investeeringud;
- taotlejal on kohustus põllumajandusliku keskkonnatoetuse või loomade heaolu toetuse raames;
- investeering tehakse saarel;
- investeering tehakse mahepõllumajanduse valdkonnas tegutsemiseks tunnustatud ettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks;
- taotlejaks on tunnustatud tootjarühm või tunnustatud tootjaorganisatsioon;
- taotlejaks on noor põllumajandusettevõtja;
- investeering vähendab elektrienergiaga varustatuse katkemise riski.

Võrdse arvu punktide korral eelistatakse taotlejat, kellel on paremad majandusliku jätkusuutlikkuse näitajad.

Arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 4 toodud eesmärgi on meetme hindamiskriteeriumid jaotatud nelja valdkonda (sotsiaalmajanduslikud, keskkonnavaldkonnad, majanduslikud, ühistegevuse alased), **kuid seda ei rakendata varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks tehtavate investeeringute puhul.** Toetuste taotlused jagatakse hindamisel tegevuse alusel nelja valdkonda, mis on aluseks ka iga-aastasele eelarvejaotusele **(välja arvatud varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks tehtavate investeeringute puhul).** Taotlust ei rahuldata kui ta ei saavuta kehtestatavat minimaalset hindepunktide arvu.

Peamised valdkonnaspetsiifilised hindamiskriteeriumid eelistuste andmisel on järgmised **(välja arvatud varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks tehtavate investeeringute puhul):**

- investeering tehakse teravilja, õliseemnete ja valgurikaste taimede kasvatamise valdkonda:
 - investeeringu tulemusel on võimalik kuivati küttena kasutada bioloogiliselt taastuvaid või vähem CO₂ heidet tekitavaid energiaallikaid.
- investeering tehakse loomakasvatuse valdkonda (v.a piimatootmine ja mesindus):
 - investeeringud, mis soodustavad karjatamist (sh söötmis- ja jootmisplatsi rajamine);
 - taotleja tegeleb ohustatud tõugu loomade kasvatamisega;
 - investeering aitab kaasa bioohutusnõuete täitmisele ja parandamisele.
- investeering tehakse piimatootmise valdkonda:
 - taotleja tegeleb maatõugu piimalehmade kasvatamisega;
 - investeering aitab kaasa bioohutusnõuete täitmisele ja parandamisele.

Varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks tehtavate investeeringute puhul on peamised hindamiskriteeriumid eelistuste andmisel järgmised:

- **suurema omafinantseeringuga investeeringud;**
- **keskustest kaugemal asuvate taotlejate investeeringud;**
- **suuremas matus riskide maandamisele suunatud investeeringud.**

Peamised eelistuskriteeriumid rahastamisvahendist toetuse andmisel on:

- investeeringu vastavus tegevuse liigi eesmärkidele ja MAKi prioriteetidele;
- taotleja jätkusuutlikkus;
- taotleja tegevuse riskitase;
- taotleja äriplaani realistsus ja kvaliteet.

8.2.4.3.1.10. Maksimaalne toetuse tase

--

8.2.4.3.1.11. (Kohaldatavad) summad ja toetusmäärad

Toetuse määr

- üldjuhul 40% abikõlbliku kulu maksumusest;

- puu- ja kõõgilja-, kartuli- ning marjakasvatustevõtjate korral veerežiimi kahepoolseks reguleerimiseks või niisutamiseks vajalike süsteemide ehitamise ja vajalike seadmete ostmise puhul 70%^[1] abikõlbliku kulu maksumusest;
- traktorite soetamise puhul 30% abikõlbliku kulu maksumusest;
- põllumajanduslikku müügitulu omavale Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutusele 100% abikõlbliku kulu maksumusest;
- avalik-õiguslikule juriidilisele isikule, kes edendab väärtusahela põhist biomajandust ning teadus- ja arendustegevust loodusressursside kestliku kasutamise ning maaelu ja maamajanduse arendamisega seotud valdkondades 70% abikõlbliku kulu maksumusest;
- **varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks tehtavate investeeringute puhul 70%^[1] toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest.**

Toetuse osatähtsust abikõlbliku kulu maksumusest võib suurendada 5 protsendipunkti võrra, kui toetust taotleb mitte enam kui 40 aasta vanune ettevõtja või põllumajandustootjaid ühendav TÜ. Lisaks tuleb arvestada taotleja müügitulu kohta kehtestatatavat piirmäära. Minimaalne võimalik toetuse määr on 15% ja maksimaalne võimalik toetuse määr on 70% (v.a põllumajanduslikku müügitulu omava Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutuse puhul).

Toetuse suurus

Toetuse suurus ettevõtja kohta perioodi jooksul kokku on üldjuhul 800 000 eurot, kui ettevõtja on seakasvatuse tõuaretusühistu, siis 1 500 000 eurot, kui taotleja on põllumajanduslikku müügitulu omav Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutus, siis 5 200 000 eurot, kui taotleja on avalik-õiguslik juriidiline isik, kes edendab väärtusahela põhist biomajandust ning teadus- ja arendustegevust loodusressursside kestliku kasutamise ning maaelu ja maamajanduse arendamisega seotud valdkondades, siis 3 300 000 eurot. **Kui investeering tehakse varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks, siis on toetuse suurus ettevõtja kohta perioodi jooksul kokku 1 000 000 eurot.**

Toetuse suurus on arengukava perioodi jooksul kokku:

- 800 000 eurot kui investeering on seotud hoonete ja rajatiste ehitamisega ning hoonetesse ja rajatistesse (või nende juurde) kuuluvate seadmete ja muu vajaliku sisseseade soetamisega. Kui ettevõtja on seakasvatuse tõuaretusühistu ning investeering tehakse aretusfarmi ehitamiseks, mida kasutatakse ka teadus- ja õppetöö korraldamise eesmärgil, siis kuni 1 500 000 eurot;
- 200 000 eurot kui investeering on seotud istandike rajamisega, mesindus- ja seenekasvatuse inventari ja -seadmete soetamisega, põllumajandusmasina biogaasi või biokütuse tarbimisele ümberehitamisega, mobiilsete masinate ja seadmete soetamisega;
- 3 300 000 eurot, kui investeering on seotud hoonete ja rajatiste ehitamisega ning hoonetesse ja rajatistesse (või nende juurde) kuuluvate seadmete ja muu vajaliku sisseseade soetamisega ning investeeringu teeb põllumajanduslikku müügitulu omav avalik-õiguslik juriidiline isik, kes edendab väärtusahela põhist biomajandust ning teadus- ja arendustegevust loodusressursside kestliku kasutamise ning maaelu ja maamajanduse arendamisega seotud valdkondades;
- 5 200 000 eurot, kui investeering on seotud hoonete ja rajatiste ehitamisega ning hoonetesse ja rajatistesse (või nende juurde) kuuluvate seadmete ja muu vajaliku sisseseade soetamisega ning investeeringu teeb põllumajanduslikku müügitulu omav Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala asutus;
- **1 000 000 eurot, kui investeering tehakse varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks.**

Toetuse konkreetne suurus sõltub iga toetuse taotleja poolt esitatud taotluses kavandatud abikõlblike tegevuste maksumusest.

Toetuse maksimaalne suurus 800 000 eurot arengukava programmi perioodil kokku arvestatakse ühe ettevõtja kohta, ühte kontserni kuuluvad ettevõtjad või „Konkurentsiseaduse“ § 2 lõike 4 tähenduses valitseva mõju kaudu üksteisega seotud ettevõtjad loetakse maksimaalse toetuse suuruse arvutamisel üheks ettevõtjaks. **Kui toetust antakse varustuskindluse tagamiseks vajaliku kütusevaru hoidmiseks tehtavaks investeeringuks, siis loetakse ühte kontserni kuuluvad ettevõtjad või „Konkurentsiseaduse“ § 2 lõike 4 tähenduses valitseva mõju kaudu üksteisega seotud ettevõtjad maksimaalse toetuse suuruse arvutamisel üheks ettevõtjaks.**

- on kantud äriregistrisse mitte kauem, kui 5 aastat enne taotluse esitamist ja kelle viimase lõppenud majandusaasta põhitegevusala oli EMTAK A01 või alustava ettevõtja korral on kavandatavaks peamiseks tegevusala EMTAK A01 (edaspidi põllumajanduslik tegevusala);
- on taotluse esitamise päeval kuni 40 aastane FIE või on äriühing, mille kõik osanikud/aktsionärid on füüsilised isikud ja mille kõik juhtorgani liikmed ja osanikud/aktsionärid on taotluse esitamise päeval kuni 40 aastased;
- FIE ja kõik äriühingu juhtorgani liikmed ja osanikud/aktsionärid ei tohi olla varem juhtinud mõnda teist põllumajanduslikul tegevusalal tegutsevat ettevõtet;
- FIE ja kõik äriühingu juhtorgani liikmed ja osanikud/aktsionärid peavad omama vähemalt kahe aastast praktilist töökogemust põllumajanduslikul tegevusalal tegutsevas ettevõttes ja põllumajanduslikku keskeri-, kutsekesk- või kõrgharidust või kutseeaduse § 4 lõikes 4 nimetatud „Kvalifikatsiooniraamistiku“ viiendat taset.

///

Muudatus on tingitud asjaolust, et tegevuse liigi 6.1 planeeritavaks viimaseks taotlusvooruks on kavas maksimaalset toetuse summat tõsta 60 000 eurolt 100 000 euroni. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 II lisa kohaselt on aga 100 000 euro suurune toetuse summa võimalik üksnes siis, kui tegevust rahastatakse EURI vahenditest. Seega tuleks tegevuse liigile 6.1 näha ette EURI vahendeid. Tegemist on vahenditega, mis on tegevuse liigi 6.4 rakendamise raames vabanenud ning jääksid muidu kasutamata.

/.../	/.../	/.../	/.../	/.../	/.../	/.../
Määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 59 lõike 3 punkt a – määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 59 lõike 4 punkt ea (Euroopa Liidu taasterahastu (NGEU)) - Euroopa Liidu taasterahastu (NGEU) / vähem arenenud piirkonnad, äärepoolseimad piirkonnad ja Egeuse mere väikesaared määruse (EMÜ) nr 2019/93 tähenduses	Ühtne	100%		100%		6 000 000,00
						0,00 (2A) <u>1 500 000,00 (2B)</u> <u>0,00 (2B)</u> 0,00 (5C) <u>18 500 000,00 (6A)</u> <u>20 000 000,00 (6A)</u>
/.../	/.../	/.../	/.../	/.../	/.../	/.../